

2025-05-15
S2022/01372
S2023/02117
S2025/00971 (delvis)

Socialdepartementet

E-hälsomyndigheten
Socialstyrelsen

Uppdrag till Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten att utveckla och etablera arbetet med nationell vårdförmedling

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten i uppdrag att utveckla och etablera statens arbete med nationell vårdförmedling. Uppdraget innefattar främst att tillhandahålla en nationell digital infrastruktur för nationell vårdförmedling, tillhandahålla stöd till patienter, regioner och andra berörda parter i arbetet med nationell vårdförmedling samt att inrätta, utveckla och tillhandahålla en nationell samordningsfunktion för nationell vårdförmedling.

Socialstyrelsen ska inom ramen för uppdraget

- tillhandahålla och förvalta stödjande underlag riktade till patienter och vårdgivare i syfte att förbättra processer för nationell vårdförmedling och för att patienter ska kunna få vård inom vårdgarantins gränser,
- inrätta, utveckla och tillhandahålla en nationell samordningsfunktion för att stödja, utveckla och följa upp arbetet med nationell vårdförmedling,
- föreslå mål för den nationella samordningsfunktionen inklusive mål för regionernas medverkan,
- etablera strukturer, processer och rutiner för uppföljning av nationell vårdförmedling,
- genomföra den tekniska utveckling som krävs för att tillgodose E-hälsomyndighetens behov av data, framför allt kopplat till väntetidsdata,
- utveckla en lösning för att kunna synliggöra och visualisera statistik för både patienter och vårdgivare inom ramen för nationell vårdförmedling. Arbetet ska utföras i nära samarbete med E-hälsomyndigheten och deras

- arbete med digitala tjänster för att undvika att myndigheterna tar fram konkurrerande tjänster, och
- ansvara för att samordna rapporteringen av uppdraget.

E-hälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget

- tillhandahålla en nationell digital infrastruktur för nationell vårdförmedling,
- vidareutveckla den digitala infrastrukturen för nationell vårdförmedling och beskriva eventuella identifierade utvecklingsbehov, och
- ta fram specifikationer och anvisningar samt ge stöd till användare vid anslutning och nyttjande av den digitala infrastrukturen.

Arbetet ska bygga vidare på det som utvecklats inom ramen för tidigare beslutade regeringsuppdrag kopplat till nationell vårdförmedling (S2022/01372, S2023/02117, S2023/02119). Arbetet ska även utgå från och ta hänsyn till den kunskap och de slutsatser som E-hälsomyndigheten kommit fram till inom ramen för det tidigare beslutade uppdraget att ta fram en nationell katalog över vårdgivare och utförare av socialtjänst (S2023/02118).

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget gemensamt

- löpande utveckla och uppdatera den nationella färdplanen för arbetet med nationell vårdförmedling, som tagits fram inom uppdraget att ta fram förslag till en nationell plan för nationell vårdförmedling (S2023/02117).

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska vid genomförandet av uppdraget samverka med Upphandlingsmyndigheten samt föra dialog med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), patient- och professionsorganisationer, kommuner och regioner samt andra berörda aktörer, såsom privata vårdgivare.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om eventuella behov av ändringar av författning som krävs för att realisera nationell vårdförmedling.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska löpande och gemensamt informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om arbetet med uppdraget.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska senast den 28 februari 2026 lämna en gemensam delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Vid tidpunkten för delredovisningen ska den digitala infrastrukturen för nationell vårdförmedling inkl. vårdsökssystemet vara driftsatt, operativt funktionellt och tillgängligt att nyttja vid förmedling av vård. Delredovisningen ska bl.a. innehålla en redogörelse över vilka delar av den digitala infrastrukturen för nationell vårdförmedling som tagits fram samt kostnadsberäkningar för framtida vidareutveckling och förvaltning av den digitala infrastrukturen för nationell vårdförmedling. Om de framtagna delarna av den digitala infrastrukturen kan tas i drift vid olika tidpunkter så ska delredovisningen innehålla en specifikation över vad som kan tas i drift och när. I delredovisningen ska det även framgå hur arbetet fortlöper med att inrätta, utveckla och tillhandahålla en nationell samordningsfunktion för nationell vårdförmedling samt vilka mål som föreslagits. Vid tidpunkten för delredovisningen ska samordningsfunktionen vara inrättad, inklusive samverkansformer med regioner för att säkerställa anslutning och användning av organisationen. I samband med delredovisningen ska den framtagna digitala infrastrukturen för nationell vårdförmedling demonstreras.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska senast den 28 februari 2027 lämna en gemensam slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Medel för uppdraget har tilldelats E-hälsomyndigheten i regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 51 Nationell statlig vårdförmedling.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda högst 14 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 51 Nationell statlig vårdförmedling. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till

Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisningar, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Enligt Tidöavtalet som är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna ska en nationell vårdförmedling i statlig regi inrättas för att korta köerna inom hälso- och sjukvården. Nationell vårdförmedling innebär att väntande patienter erbjuds vård hos en annan vårdgivare med ledig kapacitet eller kortare väntetider oavsett var i landet denna vårdgivare finns. Detta är en process som innebär en ny matchning och omflyttning av vårdbehov och tillgänglig vårdkapacitet mellan olika vårdgivare och regioner.

I arbetet med nationell vårdförmedling har regeringen tidigare beslutat om fyra regeringsuppdrag:

- Uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för nationell vårdförmedling (S2023/02117), slutredovisning senast den 31 mars 2025.
- Uppdrag att vidta insatser som stödjer och stärker patienters möjlighet att få vård hos andra vårdgivare med kortare väntetider (S2023/02119), slutredovisning senast den 30 juni 2025.
- Uppdrag att ta fram en nationell katalog över vårdgivare och utförare av socialtjänst (S2023/02118), slutredovisning senast den 30 april 2025.
- Uppdrag att genomföra en förstudie om hur ett nationellt vårdsökssystem kan utvecklas, organiseras och förvaltas (S2022/01372), slutredovisning senast den 31 mars 2025.

De två förstnämnda uppdragen gavs gemensamt till Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten, och de två andra uppdragen gavs till E-hälsomyndigheten. Samtliga fyra uppdrag ska slutredovisas under första halvåret 2025. Eftersom vårdförmedlingen är central för att korta köerna inom hälso- och sjukvården bör Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ges ett gemensamt uppdrag för att säkerställa ett fortsatt arbete med nationell vårdförmedling under perioden maj 2025–februari 2027.

Vårdförmedlingsprocessen

Nationell vårdförmedling är en process med olika steg som är sammankopplade med olika tekniska lösningar, som syftar till att matcha tillgänglig vårdkapacitet för patienter som är i behov av vård.

De första stegen av vårdförmedlingsprocessen handlar om att informera patienten om vårdgarantin och från ett vårdgivarperspektiv förstå och analysera patientens behov samt erbjuda patienten vård inom vårdgarantins gränser. Om vårdgivaren inte kan erbjuda patienten vård inom vårdgarantins gränser, ska vårdgivaren erbjuda vård hos en annan vårdgivare inom den egna eller annan region. Nationell vårdförmedling möjliggör för vårdgivare att söka efter andra vårdgivare som kan ta emot patienten.

För att kunna göra det enklare att hitta en alternativ vårdgivare, har regeringen tidigare gett E-hälsomyndigheten i uppdrag att ta fram och tillhandahålla ett nationellt vårdsöksystem (S2022/01372). Genom vårdsökssystemet ska det vara möjligt att hitta information om avtalat vårdutbud samt villkor för nyttjandet, information om vårdgivare och dess verksamhet (nationella katalogen), nationella väntetider och nationell kapacitetsinformation.

Efter att ha hittat en vårdgivare som kan ta emot patienten följer steget att skicka remiss och annan patientinformation (exempelvis journalanteckningar, medicinska bilder och laboratoriesvar). I detta steg ingår också att hantera resor och boende för patienten. Efter att patienten förmedlats vård, är det även viktigt att utomlänsvården följs upp av hemregionen, både på patientnivå genom återremittering och eftervård, men även på en mer regionsövergripande nivå genom exempelvis analys av statistik kopplad till nationell vårdförmedling.

Den digitala infrastrukturen för nationell vårdförmedling

För att underlätta de olika stegen i vårdförmedlingsprocessen krävs en rad olika funktioner inom den övergripande nationella digitala infrastrukturen för hälsa, vård och omsorg. Detta inkluderar exempelvis möjligheten att digitalt överföra patientuppgifter genom hela vårdförmedlingsprocessen. Dessutom finns det förmågor som är mer specifika för vårdförmedling, såsom att kunna visa olika vårdgivarers kapacitet och deras möjlighet att ta emot patienter för att utföra vissa åtgärder.

Den digitala infrastrukturen kan vidare delas upp i olika komponenter. I slutredovisningen av uppdraget att ta fram ett förslag till färdplan för genomförandet av en nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvården (S2023/02108), beskrevs vilka komponenter som kommer utgöra den nationella digitala infrastrukturen i hälso- och sjukvården (NDI). Flera av komponenterna som beskrivs i färdplanen, är också viktiga för vårdförmedlingsprocessen, bl.a.:

- *Tjänst och utbud* (definition, implementation, tillhandahållande av nationella kodverk för vårdutbud),
- *Elektronisk remiss* (centralt för att säkra vårdövergångar mellan regioner och vårdgivare inom nationell vårdförmedling och ordinarie vårdflöden),
- *Vårdkapacitet* (väntetider och eventuella andra kapacitetsmått),
- *Identitet, behörighet, spårbarhet* (för tillgång till tjänster),
- *Kodverksshantering* (tillgång till kodverk inom vårdförmedlingens olika tjänster),
- *Spärr och samtycke* (aktörer inom nationell vårdförmedling såsom vårdförmedlare och mottagande vårdgivare vill kunna ta del av patientinformation för att bedöma hänvisningspotential),
- *Grunddata person, personal och organisation* (en nationell heltäckande katalog över vårdgivare är grundläggande för vårdsökssystemets funktionalitet och med sannolikhet är även grunddata person/personal viktig i viss utsträckning samt organisationers tjänster och utbud),
- *Kliniskt informationsutbyte* (medicinska bilder, laboratoriesvar och patientöversikt är viktiga informationsmängder för vårdförmedlingsprocessen), och
- *Vårdpersonalens tillgångstjänster* (i en framtid bör den information vårdsökssystemet tillhandahåller och all information som delas i flödet för nationell vårdförmedling vara tillgängligt nära vården och gärna i vårdens system, VIS, för att minska onödiga administrativa processer).

Närmare om uppdraget

Socialstyrelsens arbete i uppdraget

Socialstyrelsens arbete inom uppdraget ska bygga vidare på de insatser som utvecklats inom ramen för uppdraget att ta fram förslag till en nationell plan för nationell vårdförmedling (S2023/02117). Insatserna inkluderar olika former av stöd till regioner och andra berörda parter, inklusive att inrätta, utveckla och tillhandahålla en nationell samordningsfunktion för nationell

vårdförmedling. Samordningsfunktionen syftar till att skapa förutsättningar för en stärkt regional samordning inom arbetet med nationell vårdförmedling, vilket i sin tur bedöms bidra till mer enhetliga och välfungerande processer och arbetssätt i hela landet.

Uppdraget ska vidare kopplas an och synkroniseras med Socialstyrelsens pågående tillgänglighetsuppdrag (S2024/01058). För Socialstyrelsen ingår att genomföra den tekniska utveckling som krävs för att tillgodose E-hälsomyndighetens behov av data, framför allt kopplat till väntetidsdata och andra data som kan behövas för att tillgodose behoven för nationell vårdförmedling. Socialstyrelsen ska även utveckla en lösning för att kunna synliggöra och visualisera statistik för både patienter och vårdgivare inom ramen för nationell vårdförmedling. I uppdraget ska myndigheterna säkerställa att de lösningar som respektive myndighet tar fram resulterar i ett ändamålsenligt utbud av tjänster för patienter, vårdgivare och andra intressenter. Även om vissa data kommer förekomma inom ramen för olika tjänster så ska myndigheterna arbeta för att tjänsterna anpassas efter målgruppen och inte bygga upp parallella och snarlika system på respektive myndighet. Det ingår inte i uppdraget att Socialstyrelsen ska lämna ut några personuppgifter som E-hälsomyndigheten inte har rättslig grund att behandla.

Acko Ankarberg Johansson

Linnéa Johansson

Kopia till

Finansdepartementet, BA
Upphandlingsmyndigheten
Sveriges Kommuner och Regioner